

Εφετείο Θεσσαλονίκης: 1415/1997
Πηγή: Ε.Α.Ε.Δ 33/99, σ. 310

Εργατικό ατύχημα - Αρμοδιότητα.

Προϋποθέσεις ευθύνης του εργοδότη, όταν προκλήθηκε ατύχημα από βίαιο συμβάν κατά την εκτέλεση της εργασίας ή με αφορμή αυτήν, εφόσον ο εργάτης ήταν ασφαλισμένος στο ΙΚΑ. Μόνον εάν το ατύχημα οφείλεται σε δόλο του εργοδότη υφίσταται ευθύνη του τελευταίου. Ακόμη και σε περίπτωση ειδικής αμέλειας, όταν δηλαδή το ατύχημα οφείλεται στη μη τήρηση των διατάξεων νόμων, διαταγμάτων ή κανονισμών που ισχύουν για τους όρους ασφάλειας των εργαζομένων, ο ασφαλισμένος στο ΙΚΑ δικαιούται μόνο τις παροχές που χορηγεί σε αυτόν το ΙΚΑ.

- Δικαιώματα των κληρονόμων εργαζομένου που απεβίωσε σε εργατικό ατύχημα. Η επιλογή της αποζημίωσης του ν. 551/1915 αποκλείει την αποζημίωση του κοινού δικαίου και τανάπαλιν. Δεν αποκλείεται όμως η σόρευση αξίωσης χρηματικής ικανοποίησης λόγω ψυχικής οδύνης. Καθ' ύλην αρμοδιότητα δικαστηρίου ανάλογα με την επιλεγείσα αξίωση και το ύψος της ζητούμενης αποζημίωσης.

Πρόεδρος: Ελευθέριος Τσακόπουλος.

Εισηγητής: Χαραλ. Αντωνιάδης, Εφέτης.

Δικηγόροι: Νικ. Διαλυνάς, Ιω. Κοντζαμανίδης, Βασ. Μπίμπικα-Μπερτάκη.

Από τις διατάξεις των άρθρων 34 παρ. 2 και 60 παρ. 3 το ΑΝ 1846/1951 «περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων», συνδυαζόμενες και με τις διατάξεις των άρθρων 16 παρ. 1, 3 του Ν. 551/1915. όπως κωδικοποιήθηκε με το ΒΔ της 24-7/25.8.1920 «περί κωδικοποίησης των νόμων περί ευθύνης προς αποζημίωσιν των εξ ατυχήματος εν τη υπηρεσία παθόντων εργατών ή υπαλλήλων», σαφώς συνάγεται, ότι όταν ο παθών από ατύχημα, που προκλήθηκε από βίαιο συμβάν κατά την εκτέλεση της εργασίας ή με αφορμή αυτή, υπάγεται στην ασφάλιση του Ιδρύματος Κοινωνικών Ασφαλίσεων, τότε ο εργοδότης απαλλάσσεται από κάθε υποχρέωση για αποζημίωση του εργαζομένου, δηλαδή απαλλάσσεται τόσο από την ευθύνη για αποζημίωση του σύμφωνα με τις διατάξεις του κοινού δικαίου, όσο και από την προβλεπόμενη από τις διατάξεις του Ν. 551 ειδική αποζημίωση και μόνο αν το ατύχημα οφείλεται σε δόλο του εργοδότη ή προσώπου που προστήθηκε από αυτόν, υποχρεούται αυτός να καταβάλει στον παθόντα την προβλεπόμενη από το άρθρο 34 παρ. 2 διαφορά μεταξύ του ποσού της αποζημίωσης του κοινού δικαίου και του ολικού ποσού των παροχών που χορηγεί σ' αυτόν το ΙΚΑ, λόγω του ατυχήματος. Η απαλλαγή αυτή καλύπτει και την περίπτωση της ειδικής αμέλειας, δηλαδή την περίπτωση κατά την οποία το ατύχημα οφείλεται στη μη τήρηση των διατάξεων νόμων, διαταγμάτων ή κανονισμών που ισχύουν για τους όρους ασφάλειας των εργαζομένων. Στις περιπτώσεις αυτές που το ατύχημα δεν οφείλεται σε δόλο του εργοδότη, ο ασφαλισμένος στο ΙΚΑ δικαιούται μόνο τις παροχές που χορηγεί σ' αυτόν το ΙΚΑ (Ολομ. ΑΠ 1117/1986 ΝοΒ. 35, 891, ΑΠ 1417/1991 Ελλ. Δικ. 34.52, Εφ. Αθ. 6064/1990 Ελλ. Δικ. 32.571). Περαιτέρω, από το συνδυασμό των διατάξεων αυτών προς τις διατάξεις των άρθρων 1, 2, 6 του κωδικοποιημένου νόμου 551/1915, 297, 298, 914 και 928 ΑΚ προκύπτει, ότι σε περίπτωση θανάτου από το εργατικό αυτό ατύχημα, οι συγγενείς του εργαζομένου έχουν δικαίωμα να εγείρουν αγωγή κατά του εργοδότη και να ζητήσουν είτε την αποζημίωση του νόμου αυτού, επικαλούμενοι απλώς ότι έλαβε χώρα εργατικό ατύχημα, είτε πλήρη αποζημίωση αλλά μόνον όταν το ατύχημα μπορεί ν' αποδοθεί σε δόλο του εργοδότη ή των προστηθέντων από αυτόν προσώπων, ή όταν έγινε σε εργασία η επιχείρηση, στην οποία δεν τηρήθηκαν οι διατάξεις των ισχυόντων νόμων, διαταγμάτων και κανονισμών για τους όρους ασφαλείας των εργαζομένων σ' αυτές, βρίσκεται δε σε αιτιώδη σύνδεσμο με τη μη τήρηση των διατάξεων αυτών. Τέτοιες διατάξεις είναι εκείνες οι οποίες ειδικώς προβλέπουν τους όρους ασφαλείας των εργαζομένων, δηλαδή προσδιορίζουν τους όρους που πρέπει να τηρηθούν, μνημονεύοντας συγκεκριμένα μέτρα, μέσα και τρόπους προς επίτευξη της ασφαλείας των εργαζομένων. Δεν αρκεί δηλαδή ότι το ατύχημα επήλθε από τη μη τήρηση όρων, οι οποίοι επιβάλλονται μόνο από την κοινή αντίληψη, την υποχρέωση πρόνοιας και την απαιτούμενη στις συναλλαγές επιμέλειες, χωρίς να προβλέπονται από ειδική διάταξη νόμου

(Ολομ. ΑΠ 26/1995 ΝοΒ. 44.198, ΑΠ 1185/1993 Ελλ. Δικ. 36.360). Σε περίπτωση επιλογής μιας από τις δύο αυτές αποζημιώσεις (νόμου 551 και κοινού δικαίου), αποκλείεται να ζητήσει ταυτόχρονα η διαδοχικά και την άλλη. Μπορεί όμως στο δικόγραφο των αγωγών αυτών να σωρεύσει ο παθών, ή σε περίπτωση θανάτου, οι συγγενείς του, την αξίωση για χρηματική ικανοποίηση, λόγω ηθικής βλάβης ή ψυχικής οδύνης, αντίστοιχα, κατά του εργοδότη, όταν το ατύχημα οφείλεται σε πταίσμα του, διότι η πιο πάνω απαλλαγή του από κάθε υποχρέωση για αποζημίωση, δηλαδή για αξίωση εντελώς περιουσιακού χαρακτήρα, δεν καλύπτει και τη μη περιλαμβανόμενη σ' αυτήν αξίωση για χρηματική ικανοποίηση, αφού καμιά παροχή που χορηγεί το ΙΚΑ δεν μπορεί να δικαιολογήσει τον αποκλεισμό της διαφορετικής φύσεως αξίωσης αυτής. Εξάλλου από τις διατάξεις του άρθρου 8 παρ. 5 του Ν. 1846/1951 προκύπτει, ότι στις οικοδομικές εργασίες, ως εργοδότης, από απόψεως εφαρμογής του πιο πάνω νόμου περί κοινωνικών ασφαλίσεων, απαλλασσόμενος επομένως της αποζημιώσεως αυτής του κοινού δικαίου, εκτός της αξιώσεως για χρηματική ικανοποίηση, θεωρείται και ο κύριος του έργου (πλασματικός εργοδότης), γιατί υπέχει την υποχρέωση να καταβάλει, για το έργο που συμφωνήθηκε να γίνει για λογαριασμό του, πέραν της εργολαβικής αμοιβής (αρθρ. 681 ΑΚ) και την εργοδοτική και εργατική εισφορά στο ΙΚΑ, αντίκρουσμα της καταβολής της οποίας αποτελούν οι παροχές που χορηγεί το ΙΚΑ στον παθόντα ή σε περίπτωση θανάτου του στους συγγενείς του (Ολομ. ΑΠ 1117/1986 πιο πάνω) η αγωγή περιέχει αξιώσεις των εναγόντων του κοινού δικαίου και όχι την προβλεπόμενη από το άρθρο 34 παρ. 2 του νόμου 551/1915 διαφορά μεταξύ του ποσού της αποζημίωσης του κοινού δικαίου και του ολικού ποσού των παροχών που χορηγεί στους ενάγοντες το ΙΚΑ, κατά τα προεκτεθέντα, και επομένως αρμόδιο καθ' ύλη δικαστήριο για την εκδίκαση αυτής είναι το κατά τις γενικές διατάξεις Πολυμελές Πρωτοδικείο Θεσσαλονίκης (αρθρ. 9, 11 παρ. 7, 18 και 22 ΚΠολΔ). Συνεπώς αναρμόδια εισήχθη ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Θεσσαλονίκης, κατά την ειδική διαδικασία των εργατικών διαφορών.